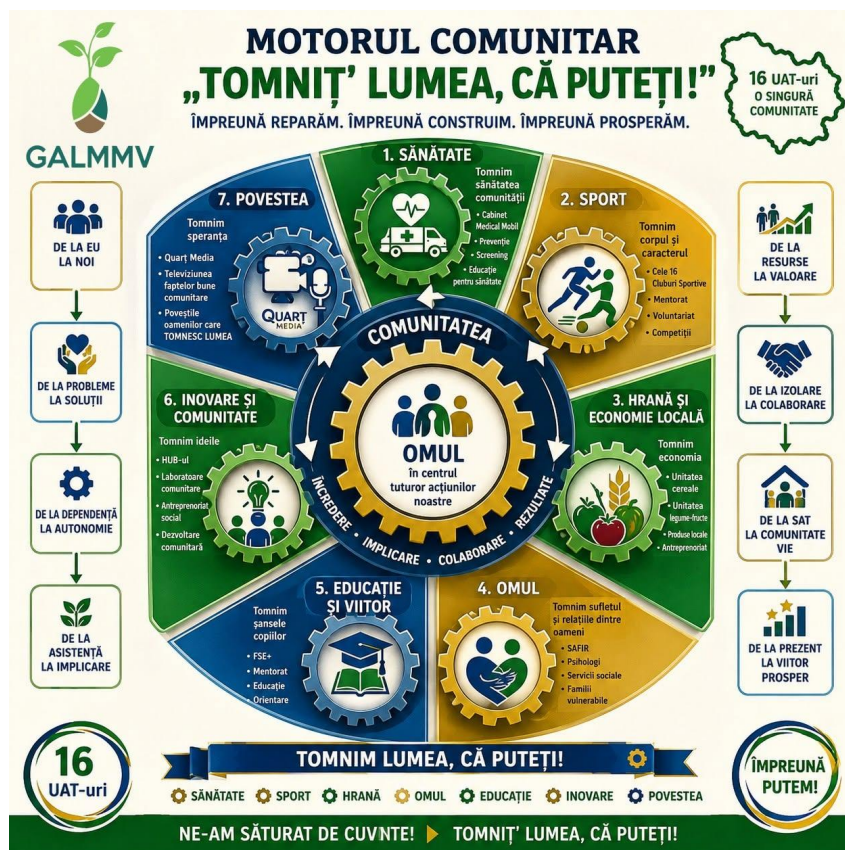

Motorul comunitar

Model conceptual pentru dezvoltarea integrată a comunităților rurale

Omul în centru. Domenii conectate. Soluții construite împreună.

O publicație GALosfera | Model inspirat de schema GAL MMV

Ediția 2026

1. Cum citim schema Motorului comunitar

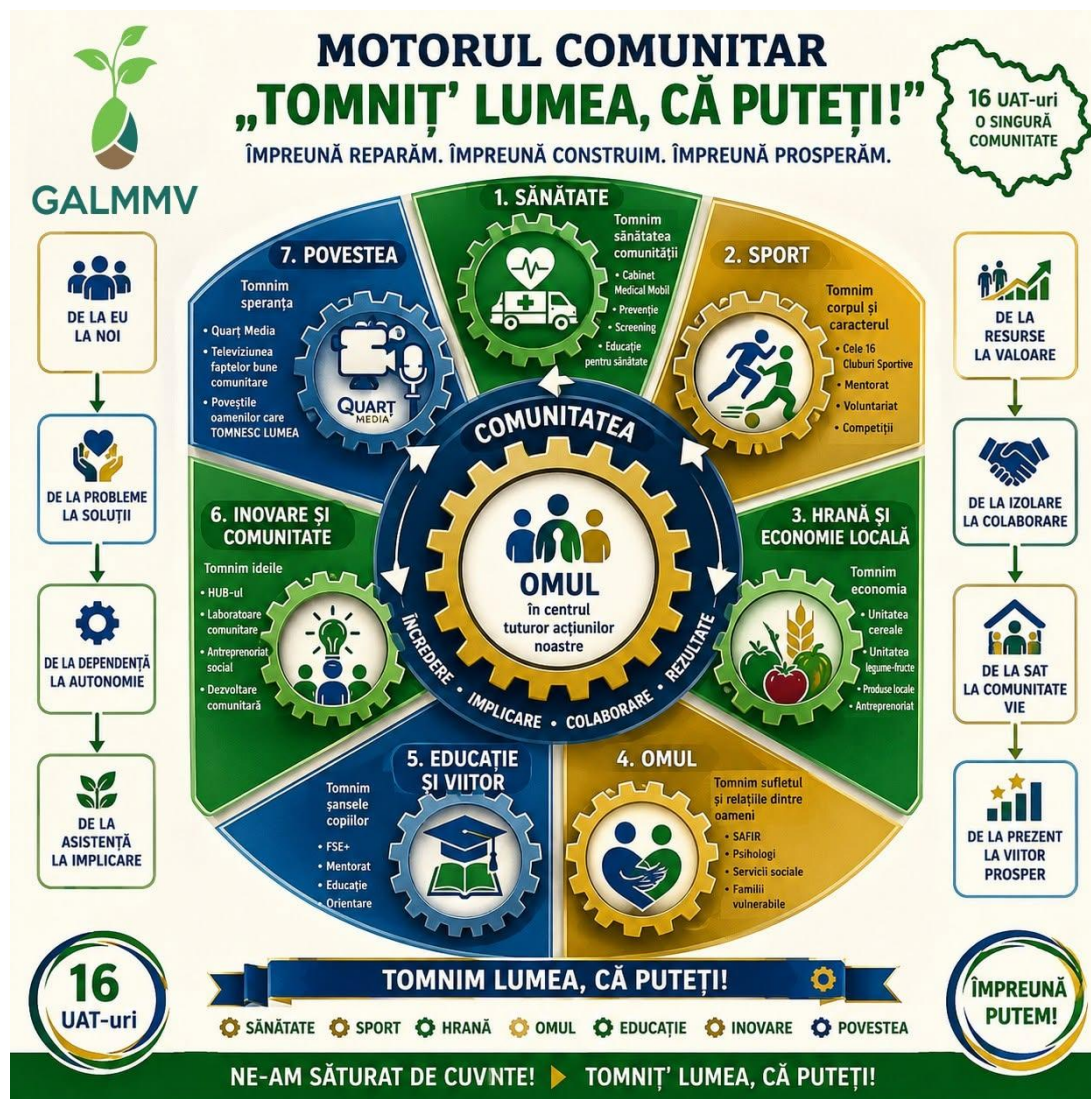

Figura 1. Motorul comunitar «Tomniț lumea, că puteți!» - schema GAL MMV, 16 UAT-uri, o singură comunitate.

Schema prezintă comunitatea ca un mecanism viu. În centru se află omul, iar în jurul său funcționează șapte roțițe: sănătate, sport, hrană și economie locală, omul și relațiile sociale, educație și viitor, inovare și comunitate, povestea. Niciun domeniu nu produce singur dezvoltare durabilă; progresul apare atunci când roțițele se mișcă împreună.

Cele două sensuri ale cuvântului «omul»

Omul din centru este beneficiarul, participantul și criteriul de evaluare al întregului model. Roțița 4, «Omul», desemnează infrastructura relațională și socială: sprijin psihologic, servicii sociale, solidaritate și protecția familiilor vulnerabile.

2. De ce modelul este compatibil cu LEADER

LEADER nu este doar un mecanism de finanțare. Este o metodă de dezvoltare locală condusă de comunitate. Cele șapte principii recunoscute la nivel european sunt: abordarea de jos în sus, abordarea teritorială, parteneriatul local public-privat, strategia integrată și multisectorială, inovarea, crearea de rețele și cooperarea teritorială.

Principiu LEADER	Cum apare în Motorul comunitar
De jos în sus	Nevoile și soluțiile pornesc de la oameni, nu de la o listă prestabilită de investiții.
Teritorial	Cele 16 UAT-uri sunt privite ca o comunitate funcțională, cu resurse și provocări comune.
Parteneriat local	Sănătatea, școala, sportul, economia, serviciile sociale, mediul civic și media locală sunt conectate.
Integrat și multisectorial	Cele șapte rotițe se susțin reciproc și evită proiectele izolate.
Inovare	Hub-urile, laboratoarele comunitare și antreprenoriul social testează răspunsuri noi.
Rețele	Actorii locali schimbă informații, resurse și competențe.
Cooperare	Modelul poate fi extins prin proiecte între UAT-uri, GAL-uri și teritorii europene.

Valoarea adăugată

Aplicarea conjugată a principiilor LEADER poate îmbunătăți capitalul social, guvernanta locală și rezultatele proiectelor. Motorul comunitar face această logică ușor de explicat într-un atelier: dacă o rotiță se blochează, efectele se văd în întregul teritoriu.

3. Rotițele 1 și 2: sănătate și sport

1. Sănătate - «Tomnim sănătatea comunității»

Rotița sănătății răspunde accesului inegal la prevenție și servicii de bază. Într-un teritoriu rural, distanța, lipsa transportului, deficitul de personal și informarea fragmentată pot transforma o problemă prevenibilă într-o urgență.

Direcție	Exemple de proiecte
Acces mobil	cabinet medical mobil; caravane de screening; puncte periodice în sate
Prevenție	educație pentru sănătate; nutriție; sănătate mintală; prevenirea dependențelor
Coordonare	calendar teritorial al serviciilor; sistem de trimitere; transport social programat
Competențe	prim ajutor; îngrijire la domiciliu; formarea mediatorilor și voluntarilor

2. Sport - «Tomnim corpul și caracterul»

Sportul este tratat ca instrument de sănătate, educație, disciplină și coeziune. Investiția în terenuri fără programe, antrenori și acces echitabil produce infrastructură subutilizată.

Direcție	Exemple de proiecte
Cluburi în rețea	cele 16 cluburi sportive cu calendar, reguli și schimburi comune
Participare	microgranturi pentru fete, copii vulnerabili, seniori și persoane cu dizabilități
Mentorat	sportivi și antrenori locali ca mentori; pregătirea voluntarilor
Evenimente	competiții itinerante, trasee active, zile comunitare de mișcare

Legătură între rotițe

Un program sportiv poate include screening, mentorat, voluntariat, transport, comunicare locală și mici servicii economice. Aceasta este integrarea, nu simpla alăturare a activităților.

4. Rotițele 3 și 4: economie locală și coeziune socială

3. Hrană și economie locală - «Tomnim economia»

Rotița leagă agricultura, procesarea, produsele locale, antreprenoriatul și piața. Unitățile pentru cereale, legume-fructe sau alte resurse au sens numai dacă sunt fundamentate pe volum, cerere, logistică, competențe și un model clar de administrare.

Problemă	Proiect integrat posibil
Producători dispersați	hub de colectare, calendar de producție și catalog comun
Valoare adăugată redusă	unitate comună de procesare, ambalare sau condiționare, după analiza fezabilității
Piață instabilă	lanț scurt, grup de cumpărare, relații cu HoReCa și achiziții locale unde cadrul permite
Lipsa competențelor	formare în costuri, calitate, vânzare, digitalizare și cooperare
Tineri plecați	preincubare, mentorat și servicii comune pentru afaceri rurale

4. Omul - relații, sprijin și solidaritate

Această rotiță privește sănătatea relațiilor dintre oameni și accesul la sprijin. Psihologii, serviciile sociale și inițiativele pentru familii vulnerabile nu trebuie să lucreze separat, prin intervenții discontinue.

- Echipă mobilă integrată pentru evaluare, consiliere și orientare către servicii.
- Centru comunitar cu program comun al instituțiilor și organizațiilor.
- Rețea de sprijin pentru îngrijitori, părinți singuri și seniori izolați.
- Management de caz și protocol de colaborare, cu respectarea confidențialității.

5. Rotițele 5, 6 și 7: viitor, inovare și poveste

5. Educație și viitor - «Tomnim șansele copiilor»

Educația include FSE+, mentorat, orientare și legătura dintre școală, familie, angajatori și comunitate. Exemple: programe after-school conectate la nevoile reale; mentorat pentru tranziția școală-muncă; laboratoare digitale mobile; orientare în meserii locale; transport educațional și sprijin pentru prevenirea abandonului.

6. Inovare și comunitate - «Tomnim ideile»

Inovarea nu înseamnă obligatoriu tehnologie sofisticată. Poate fi o combinație nouă de actori, un serviciu comun sau un prototip testat la scară mică. Exemple: hub comunitar multiservicii; laborator pentru soluții la provocări locale; incubator de antreprenoriat social; buget participativ pentru inițiative; platformă de folosire în comun a echipamentelor.

7. Povestea - «Tomnim speranța»

Comunitățile au nevoie să își vadă oamenii și rezultatele reprezentate corect. Quart Media, televiziunea faptelor bune și poveștile locale pot construi încredere dacă documentează schimbarea, nu doar promovează instituții.

Funcție	Exemplu
Informare	calendar unic al serviciilor, apelurilor și evenimentelor
Recunoaștere	portrete ale oamenilor care rezolvă probleme locale
Transparență	urmărirea publică a proiectelor: promisiune, progres, rezultat
Învățare	materiale scurte despre ce a funcționat și ce trebuie schimbat
Identitate	arhivă digitală de povești, ocupații și inițiative ale celor 16 UAT-uri

Regulă editorială

Povestea nu trebuie să substituie dovada. Un proiect este prezentat prin rezultate verificabile, vocile participanților și limitele întâlnite.

6. Cum folosim modelul în animarea teritoriului

Animarea teritoriului înseamnă mai mult decât informarea despre finanțări. Ea creează contexte în care actorii se întâlnesc, formulează probleme comune, dezvoltă idei și construiesc parteneriate. Motorul comunitar poate deveni harta de conversație a acestui proces.

Etapă	Activitate de animație	Rezultat
1. Pregătire	date pe UAT, hartă de actori, servicii și proiecte existente	fișă teritorială comună
2. Ascultare	interviuri, caravane, întâlniri în sate, dialog cu grupuri slab reprezentate	nevoi și resurse validate
3. Ateliere pe roțițe	mese tematice pentru sănătate, sport, economie, social, educație, inovare, poveste	cauze și idei conectate
4. Atelier de integrare	fiecare idee este testată față de celelalte roțițe	concepțe multisectoriale
5. Prototipare	micro-acțiuni, demonstrații și testare cu utilizatori	dovezi de fezabilitate
6. Prioritizare	criterii publice: impact, incluziune, capacitate, cost, sustenabilitate	portofoliu de priorități
7. Parteneriere	clarificarea rolurilor, resurselor și responsabilităților	fișe de proiect și acorduri
8. Feedback	raport public: ce s-a preluat, ce nu și de ce	încredere și trasabilitate

Cine trebuie căutat activ

- Tineri, femei, fermieri mici, antreprenori la început, seniori, persoane cu dizabilități și familii vulnerabile.
- Cadre medicale, profesori, antrenori, lucrători sociali, angajatori, organizații civice și comunicatori locali.

Semnal de alarmă

O sală plină nu garantează participarea. Contează cine lipsește, cine vorbește, ce influență are și cum se întoarce contribuția în decizie.

7. Exemple de proiecte integrate

Concept	Roțițe conectate	Rezultat urmărit
Caravana comunitară	sănătate + social + poveste	screening, orientare către servicii și informare unitară
Liga celor 16 comunități	sport + educație + sănătate	participare regulată, mentorat și prevenție
De la câmp la piață	economie + inovare + educație	ofertă locală agregată, competențe și noi canale de vânzare
Școala meseriilor locale	educație + economie + poveste	mentorat, practică și portofolii pentru tineri
Hub comunitar multiservicii	social + sănătate + educație + inovare	acces coordonat la servicii în mai multe UAT-uri
Laboratorul satului	inovare + toate roțițele	prototipuri pentru probleme propuse de locuitori
Quart Media comunitar	poveste + educație + inovare	tineri reporteri, transparență și arhivă locală
Cooperativa de servicii	economie + social + inovare	servicii comune, locuri de muncă și autonomie
Trasee active și sănătoase	sport + sănătate + economie	mișcare, turism local și microservicii
Program «Nimeni singur»	social + sănătate + poveste	identificarea izolării, voluntariat și sprijin coordonat

Testul integrării

Patru întrebări

1. Ce problemă comună rezolvă?
2. Ce roțițe trebuie să se miște împreună?
3. Cine folosește efectiv serviciul?
4. Ce rămâne funcțional după finanțare?

Exemplele sunt concepute de animație și planificare. Eligibilitatea, solicitantul, bugetul, forma juridică și condițiile tehnice se stabilesc numai după verificarea cadrului de finanțare și a capacității locale.

8. Întrebări pentru ateliere de consultare

Întrebări comune pentru toate rotițele

Temă	Întrebări
Problemă	Cine este afectat? Unde? Cât de des? Ce dovezi avem?
Cauze	Ce produce problema și ce o menține? Ce am încercat deja?
Resurse	Ce oameni, spații, servicii, date și inițiative există?
Acces	Cine nu ajunge la serviciu sau oportunitate și de ce?
Integrare	De ce alte rotițe depinde soluția? Ce efecte secundare poate avea?
Parteneriat	Cine trebuie să decidă, să livreze, să finanțeze și să monitorizeze?
Sustenabilitate	Cine acoperă operarea, personalul și mentenanța după proiect?
Rezultat	Ce schimbare observabilă vrem în 1, 3 și 7 ani?

Întrebări specifice

- Sănătate: ce servicii lipsesc și ce poate fi furnizat mobil sau periodic?
- Sport: cine nu participă și ce lipsește în afară de infrastructură?
- Economie: unde se pierde valoarea și ce serviciu comun ar reduce blocajul?
- Social: cum ajung cazurile la sprijin și unde se rupe traseul dintre instituții?
- Educație: ce tranziții eșuează - grădiniță-școală, școală-liceu, școală-muncă?
- Inovare: ce soluție mică putem testa în 90 de zile?
- Poveste: ce rezultate trebuie făcute vizibile și cine poate spune povestea credibil?

Prioritizare

Fiecare propunere poate fi punctată de participanți după gravitate, număr de persoane afectate, contribuție la obiectivele SDL, caracter integrat, fezabilitate, incluziune, sustenabilitate și valoare adăugată LEADER.

9. De la model la SDL

Motorul comunitar poate fi folosit ca grilă de coerență pentru elaborarea sau revizuirea Strategiei de Dezvoltare Locală. El nu înlocuiește analiza teritorială și nici cerințele programului; ajută la legarea diagnosticului de obiective, intervenții, parteneriate și indicatori.

Element SDL	Utilizarea modelului
Analiza teritoriului	date și percepții structurate pe cele șapte rotițe; relații cauzale între domenii
Nevoi și potențial	probleme, resurse endogene și grupuri slab reprezentate
Viziune	omul în centru; autonomie, colaborare, comunitate vie și viitor prosper
Obiective	schimbări integrate, nu liste de investiții sectoriale
Intervenții	proiecte care conectează rotițe și valorifică parteneriatul local
Criterii de selecție	impact, caracter integrat, incluziune, cooperare și sustenabilitate
Indicatori	acces, participare, competențe, ocupare, servicii, capital social și rezultate
Animatie	calendar continuu de ascultare, prototipare, parteneriere și feedback

Plan practic în 90 de zile

1. Zilele 1-20: echipă, date, hartă de actori și adaptarea instrumentelor de consultare.
2. Zilele 21-50: întâlniri în UAT-uri și ateliere pe rotițe, cu participare țintită.
3. Zilele 51-70: atelier de integrare, prioritizare și formularea conceptelor de proiect.
4. Zilele 71-90: validare publică, corelare cu SDL, indicatori și calendar de animație.

Surse și utilizarea imaginii

Schema vizuală: GAL MMV, «Motorul comunitar - Tomnimț lumea, că puteți!». Repere metodologice: EU CAP Network, LEADER Explained; EU CAP Network, Making the Seven LEADER Principles Work; EU CAP Network, Assessing the Added Value of LEADER. Consultate în august 2026.

Concluzie

Un motor comunitar funcționează când oamenii nu sunt doar beneficiari, ci participanți la diagnoză, decizie, implementare și evaluare. Rolul GAL-ului este să pună rotițele în legătură și să transforme resursele locale în capacitate colectivă.